

Izlazi tromesečno
Godina IV • Broj 11
Proleće 2012

BUDILNIK

List Gerontološkog centra „Novi Sad“
Besplatan primerak

Intervju sa Momom
Čolakovićem

**PENZIONERI
SE NE DAJU
PREVARITI**

Razgovor sa
Slobodanom Tišmom
**MUDROST JE
SPAS**

Korisnički kutak
**VELIKA SRCA VOLE,
A MALA TRAŽE DA
BUDU VOLJENA**

SADRŽAJ:

Reč urednika	3
Aktuelnosti	4
Međunarodni dan socijalnih radnika.	4
Oboležen Dan žena prigodnim manifestacijama, izložbama i druženjem	4
Stručna usavršavanja	5
Plan dešavanja u klubovima i domovima za april 2012.	6
Intervjui	7
Penzioneri se ne daju prevariti	7
Mudrost je spas	10
Korisnički kutak	13
Velika srca vole, a mala traže da budu voljena	13
Vapaj srca	15
Sudoku	15
Kulturna dešavanja u klubovima	17
Foto zapis	19

„Budilnik”, interno glasilo Gerontološkog centra „Novi Sad”

Izdavač: Gerontološki centar «Novi Sad»; Fruškogorska 32, 21000 Novi Sad

Telefoni: +381 21 450 266; +381 21 6 350 542; Faks: +381 21 6 350 782;

web site: www.gerontns.rs; e-mail: gerontns@neobee.net

Za izdavača: direktor Gerontološkog centra „Novi Sad” doc. dr Đorđe Petrović

Urednik: Milena Letić-Joveš, profesor

Saradnici u ovom broju: Slavica Popović, pomoćnik direktora GC;

Nataša Drča, organizator stručnog usavršavanja; Mira Berić, dipl. soc. radnik;

Borka Ćetković, Nada Jurić, radni instruktori

Web master: Nemanja Đurić

Grafička priprema: Miloš Molnar

Štampa: „Štamparija Atelje”, Sremska Kamenica

Tiraž: 2000 primeraka

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

613.98(497.113 Нови Сад)

BUDILNIK : Interno glasilo Gerontološkog centra „Novi Sad” / urednik Milena Letić-Joveš. -
God. 3 Br. 8 (2009) - . - Novi Sad : Gerontološki centar „Novi Sad”, 2009-. - Ilustr. ; 30 cm

Tromesečno

ISSN 2217-5490

COBISS.SR-ID 263658247

REČ UREDNIKA

... oni koji odvajaju veru od dela ljubavi ne znaju istine...

Predočiti istinu o zlatnom doba života sagledavajući ga preko knjiga i druženja s vama, čitaocima „Budilnika“, nije lako. Robert Kastenbaum, u knjizi „Starenje“ tvrdi da je sasvim moguće uživati u dugom životu i bez suočavanja sa definicijom starosti. Ako je, ipak, definišemo, kao plimu koja se postepeno kreće prema nama, preteći, onda je neophodno naučiti i plivanje, koje se može uspešno odupreti valu koji dolazi.

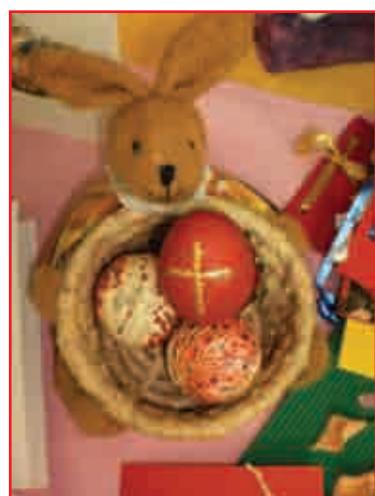
Trebali bismo znati da, izuzmemmo li teške bolesti i emocionalne stresove, starosna dob nije presudna za nastavak naših aktivnosti. Ruski lečnici obavili su opširne eksperimente na čoveku koji je imao 99 godina (bio je građevinski inženjer) i dokazali da je njegov um ostao praktički nepromenjen, a njegovo fizičko stanje mnogo bolje nego se očekivalo. Ono što je važno jeste: ne smemo dozvoliti da se razvoj našeg uma i ličnosti svede na biološke činjenice, kao takve. Neophodno je razvijati svoju ličnost tokom celog života. Nije moguće npr. opisivati iskusnog učitelja ili državnika, filozofa, recimo, kako vene, kada oni, u stvari, sa godinama postaju aktivniji, iskusniji i zreliji...

Usprkos telesnom slabljenju, mi možemo stalno napredovati i otkrivati dubine životnog iskustva. To je svojevrsan paradoks koji zbunjuje, ali on je centralna tema unapređenja kvaliteta našeg života.

Ne smemo dopustiti neugodnim biološkim činjenicama da prevagnu. Umesto da se predamo, moramo naći mogućnosti za unutrašnji razvoj i sazrevanje.

Uskršnji praznici vraćaju nas veri i podsećaju na ljubav. Ljubav prema čoveku. U osećanju dobra izviru dela ljubavi.

Oslonjeni jedni na druge, lakše ćemo naučiti da plivamo...

Milena Letić Joveš

AKTUELNOSTI

Međunarodni dan socijalnih radnika

Međunarodna asocijacija socijalnih radnika, 1996. proglašila je treći utorak, u mesecu martu , Danom socijalnih radnika.

U našoj Ustanovi taj dan, prvi put, obeležen je ove godine. Bilo je to dvadesetog marta, Toga dana, organizovan je prigodan skup u Domu „Bistrica“, na Novom naselju. Bila je to prilika za afirmaciju struke i za razgovor o problemima sa kojima se socijalni radnici susreću. Stručni radnici naše Ustanove, među kojima je najviše diplomiranih socijalnih radnika, zajedno sa kolegama iz Centra za socijalni rad, konstatovali su da je profesija socijalnog radnika društveno marginalizovana i da je sve manji broj mladih koji se za nju zanimaju. Na svečanom skupu pokrenuta je inicijativa za formiranje Društva socijalnih radnika Novog Sada. **Snežana Stakić**, diplomirani socijalni radnik, gostujući, istog dana, na Novosadskoj televiziji, istakla je humanu dimenziju svoje profesije i opisala principe ljudskih prava i socijalne pravde na kojima se ta profesija temelji. **Snežana Stakić** je naglasila da je osnovni cilj rada sa stariim osobama uspostavljanje socijalne i emocionalne ravnoteže, koja će starijim osobama, omogućiti aktivno uključivanje u život i prevazilaženje kriznih situacija. Svojim radom i posvećenošću, socijalni radnik u Domovima za stare, obogaćuje društveni život korisnika, a sve sa ciljem poboljšanja ukupnog kvaliteta života starije populacije.

Oboležen Dan žena prigodnim manifestacijama, izložbama i druženjem

Prodajne izložbe ručnih radova naših korisnika otvorene se, u sklopu obeležavanja Dana žena, u svim objektima: u Futogu, na Limanu, Novom naselju i u klubovima za stare i odrasle osobe. Osmog marta, svi zaposleni su se okupili na zajedničkom doručku, ispunjenom smehom i prazničnim druženjem.

U Domu na Limanu održan muzičko-poetski recital, koji je organizovala Ljubica Ubović sa korisnicima Doma Liman I, gostima i članovima sekcije.

U Domu na Novom naselju gostovali učenici Zavoda „Veternik“ i Osnovne škole „Milan Petrović“

U svim Domovima penzionera organizovane rođendanske proslave.

Stručna usavršavanja

U periodu od februara meseca, 60 radnika Ustanove je prisustvovalo različitim oblicima interne i eksterne edukacije (stručni sastanci, simpozijum, kursevi i sastanci stručnog aktiva).

U aprilu je planiran nastavak interne edukacije za zdravstvene radnike, kao i nastavak obuke "Efikasna komunikacija sa starima". U planu je održavanje nekoliko stručnih sastanaka, prisustovanje različitim kursevima i kongresu "Palijativno zbrinjavanje – dodati kvalitet životu", na kojem će medicinske sestre Jadranka Lošić i Gabrijela Popović, izlagati svoje radove.

PLAN DEŠAVANJA U KLUBOVINA I DOMOVIMA ZA APRIL 2012.

klub	termin	aktivnost
Kozara- Futoğ	18.04. u 10	Sportski dan u klubu (takmičenja u dominama i šahu)
Novo Naselje	16.04. u 10	Tema iz penzije politike – predavač je Momo Čolaković
Petrovaradin	17.04. u 10	Tema iz penzije politike predavač je Momo Čolaković
Grozda Gajšin	18.04. u 18	Izložba slika i druženje sa pesnicima
Kać	16.04. u 17	- Zdravstveno predavanje o dijabetu prof dr Tešić; - Izložba dekorisanih jaja
Veternik	23.04 u 10	Sportski dan – klupski turnir u dominama
Klisa	19.04. u 17	Sportski dan – klupski turnir u tabliću
23.Oktobar	30.04.u 17	Sportski dan – klupski turnir u remiju
Radnički	19.04. u 17	Druženje sa pesnicima i KUD Isidor Bajić
Olga Petrov	24.04.u 16	Zdravstvena predavanja o: - reumatizmu (dr Tajana Nikolić) - neurološkim oboljenjima (dr Branka Vajagić) - merenje TA (med. sestra klubova)
Liman 2	12.04. u 17:30	Zdravstvena predavanja o: - reumatizmu (dr Tajana Nikolić) - neurološkim oboljenjima (dr Branka Vajagić) - merenje TA (med. sestra klubova)
Novo Naselje	10.04. u 16	Koncert KUD penzionera „Isidor Bajić“
Futoğ	17.04. u 10	Koncert KUD penzionera „Isidor Bajić“
Liman	25. u 10	Koncert KUD penzionera „Isidor Bajić“

INTERVJUI

PENZIONERI SE NE DAJU PREVARITI

Moma Čolaković, predsednik Udruženja penzionera Grada Novog Sada, koje ima više od petnaest hiljada članova, šef poslaničke grupe u Narodnoj skupštini Srbije i potpredsednik PUPSA, dočekao me, u svojim radnim prostorijama, s osmehom dobrodošlice.

ML: Kako teku penzionerski dani? pitam, raspoložena za aprilske šale.

MČ: Radno, odgovara prirodno i spontano, spreman odgovarati na pitanja koja mu nisu dostavljena.

ML: Nije baš lako upravljati Udruženjem sa tolikim brojem članova, koji imaju velike socijalne potrebe. Teško je zadovoljiti potrebe populacije koju zastupate, zar ne? Uspevate li u tome?

MČ: Trudim se. Zahvaljujući dugogodišnjem radnom iskustvu i razumevanju interesa penzionera koje predstavljam, čini mi se da uspevam. Ostvarujem, zajedno sa velikim brojem svojih saradnika, ljudi bogatog radnog i životnog iskustva, veoma dobre rezultate. Na usluzi smo svim članovima Udruženja.

ML: Gde se, najčešće, okupljate, gde se većina aktivnosti Udruženja odvija?

MČ: U svakoj mesnoj organizaciji imamo prostorije, ali glavna zgrada je u Poštanskoj 3. U toj maloj uličici, smeštena je zgrada Udruženja penzionera. Kroz nju prođe 18-20 hiljada ljudi godišnje, zadovoljavajući različite potrebe: od informisanja do zdravstva... U njoj se održavaju svi značajniji skupovi. Tu se okupljamo i družimo, osmišljavajući programe. Imamo namjeru renovirati tu zgradu, u narednom periodu. Ako obezbedimo potrebna sredstva... Planirali smo, zajedno sa Gerontološkim centrom „Novi Sad“, u toj zgradi, otvoriti i novi Klub penzionera. U njemu ćemo realizovati različite kulturne sadržaje, po uzoru na slične klubove, koji već deluju u okviru vaše Ustanove. Takođe, planiramo i otvaranje Dnevnog centra za stare, u istoj zgradi, u kojem bismo pružali usluge tokom dana, zadovoljavajući zdravstvene i socijalne potrebe korisnika. Korisnici bi dobijali i tople obroke, a svoje dane bi provodili družeći se sa osobama sličnih potreba i interesovanja. Na usluzi bi im bilo medicinsko osoblje. Po ugledu na Gerontološki centar, sa kojim smo potpisali Sporazum o saradnji.

ML: Kada smo kod zadovoljavanja socijalnih potreba, molim Vas, kažite mi nešto više sa tim u vezi?

MČ: Nastojimo različitim predlozima, inicijativama i akcijama, obezbediti interes penzionera u oblasti socijalne politike i zaštite. Recimo, prošle zime, uspeli smo obezbediti dodatne količine zimskog ogreva, po veoma povoljnim cenama i uz otplate u većem broju rata. Našim članovima, koji se međusobno druže, na raspolaganju je prostor bifea sa minimalnim naknadama za ugostiteljske usluge. Zatim muško-ženski frizerski salon u kojem su cene jednog šišanja 70, odnosno 100 dinara (žene). Ako imamo u vidu da je godišnja članarina Udruženja 240 dinara, lako je razumeti koje uštede naši članovi ostvaruju.

ML: A zdravstvene potrebe? Šta činite u toj sferi?

MČ: Mnogo toga. Obezbeđujemo konsultacije sa lekarima, masaže, i slično... Naši aktivisti, na usluzi su članovima Udruženja. Recimo, prilikom pripreme odlaska

na banjsko lečenje, oni obezbeđuju celi postupak. Organizuju i turistička putovanja, zanimljive izlete. Preko dve hiljade ljudi obišlo je fruškogorske manastire. Zahvaljujući fondu solidarnosti koji deluje vrlo efikasno, preko svoje Komisije, uspevamo rešiti i neke urgentne potrebe naših članova, kao što je, recimo, hitno plaćanje računa...

ML: E, lepo. Mogla bih i ja da se učlanim!

MČ: **E, ne može. Naši članovi mogu biti samo penzioneri.**

ML: Šalim se, naravno. Čemu dajete prioritet u periodu koji dolazi?

MČ: U perspektivi je otvaranje televizije...

ML: ?!

MČ: Da, moguće je... Sve što žele, ljudi mogu i ostvariti. Samo ako dovoljno jako žele, ako su želje realne i celokupne aktivnosti usklađene sa našim željama... Neophodna je dobra organizacija. Neophodno je da ljudi znaju šta, zapravo, hoće?! Kada su ljudi složni, u radu i naporima da ostvare zajednički zacrtane ciljeve, onda je to i moguće. Ukoliko dobijemo veći broj glasova na ovim izborima, učestvovaćemo u vlasti. Učešće u vlasti olakšaće nam ostvarivanje svih planova. Svima je jasno da nije moguće ostvariti planove, ukoliko ne učestvujete u upravljanju budžetom.

ML: Imate još prioriteta?

MČ: Da. Prioritet nam je i izgradnja objekta za negu starih lica na Popovici. Tamo imamo plac na kojem bismo izgradili jedan Dom za stare, kapaciteta do stotinu korisnika, koji bi obezbeđivao usluge jeftinije od onih, koje penzioneri dobijaju u drugim ustanovama takvog profila.

ML: Konkurenциja, dakle?

Nasmejah se, ali me gospodin Čolaković, veoma razložnim argumentima ubedi da je sve to moguće, ako uzmem u obzir ljudski potencijal kojim Udruženje raspolaže. Mnogo članova, penzionera, još je u radnoj snazi. Privatizacija u svemu ima svoj ideo, pa i u preranom penzionisanju. Kapitalizam se lako odriče - čoveka.

Udruženje penzionera Grada Novog Sada, čiji je predsednik, gospodin Moma Čolaković, to ne čini. Naprotiv. Brine o svakom svom članu. I to ne jednokratno, već trajno. Udruženje je razgranato u 38 mesnih organizacija i dve granske (železničara i vojnih penzionera). U naredne četiri godine, nastojaće obezbediti sredstva, iz pokrajinskog i republičkog budžeta, za efikasno ostvarivanje planiranih prioriteta.

MČ: Svi su oni ostvarivi i realni, ali ne sme se zaobići činjenica da ekonomsku moć uslovjava politička moć. U Parlament Srbije izabran sam 2008. kao predstavnik PUPSA, u Koaliciji koju čine SPS-PUPS-Jedinstvena Srbija. Obnovili smo tu koaliciju i za sadašnje izbore, jer smo, u prethodnom periodu, ostvarili visok stepen kvalitetne saradnje. Uspeli smo doneti novi Zakon o penzijsko-invalidskom osiguranju, koji je sačuvao sistem penzijsko-invalidskog osiguranja kojemu država garantuje sigurnost. Penzija je sačuvana kao ekonomска kategorija, a ne socijalna. Penzioneri su sigurni u primanja svojih prinadležnosti dva puta mesečno (10. i 25. u mesecu). Usklađivanje penzija vrši se sa rastom plata u javnom sektoru.

ML: Ali, kako obezbediti onima koji imaju niske penzije da bolje i kvalitetnije prožive penzionerske dane?

MČ: To je oblast socijalne politike. Veći deo svoga životnoga puta iskoračali smo u društvenoj zajednici koja je bila utemeljena na pravednjim rešenjima.

Pravednost i humanost je princip našeg življenja. I ovaj, preostali deo svoga životnoga puta, iskoračaćemo, zalažući se za socijalno pravedno društvo. Gde god

smo u vlasti - založili smo se i obezbedili značajna socijalna davanja i pomoć. Npr. u Beogradu, svaki treći mesec penzioneri kojima je penzija niža od 15 000 dobijaju dodatnih 4000 dinara. Insistiraćemo, ako budemo participirali u vlasti, da se to desi u celoj Srbiji. U Novom Sadu, sada se isplaćuje pet dodatnih hiljada na godišnjem nivou, zahvaljujući našim inicijativama, mada ovde i nismo bili učesnici u vlasti. U gradovima u kojima jesmo (Beogradu, Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu) penzionerima je obezbeđen besplatan prevoz. I druge beneficije imaju. Nadamo se da ćemo, zahvaljujući glasačima, participirati u budućim strukturama gradske vlasti. Tada ćemo insistirati da se sve mere, koje smo prepoznali, kao dobru praksu u Beogradu, primene u svim opštinama i gradovima Republike Srbije. Mi smo praktični ljudi, sa velikim radnim i životnim iskustvom, i sva naša nastojanja usmerena su ka poboljšanju kvaliteta života penzionerske populacije...

ML: Nedavno je registrovana politička partija Udruženi penzioneri i socijalna pravda, koja se pojavljuje samo u Novom Sadu i samo u izborima. U predizbornoj kampanji novosadskim penzionerima obećavaju, čak i 13. penziju! U vreme kada se ni plate ne isplaćuju redovno, a 13. platu više нико i ne pominje - neverovatno zvuče takva obećanja. O čemu se tu radi? Mogu li se penzioneri izmanipulisati i potkupiti? Veruju li u čuda koja obećavaju predizborni flajeri?!

MČ: Ne mogu se penzioneri tako lako prevariti. **Udruženje o kojem govorite deluje samo u Gradu Novom Sadu.** Već na pokrajinskom nivou, kandidati sa liste „udruženih penzionera“ ne bore se za socijalnu pravdu. Dakle, očito je da su ti penzioneri podržani od vladajućih struktura i to zbog ostvarivanja kratkoročnih materijalnih interesa. Takvo ponašanje, naravno, pospešuje siromaštvo u Srbiji i u svetu. Siromaštvo ne dozvoljava tim penzionerima da zastanu, pa da razmisle o tome da li je vrednije otići sedam dana u Banju Vrdnik, popiti pola kile kafe i par litara soka u vreme predizborne kampanje, ili podržati trajna sistemska rešenja za koje se PUPS zalaže?! Naše aktivnosti usmerene su, dakle, na trajna, sistemska rešenja koja mogu obezbediti da opstane državni penzioni fond. Jedino značajno i trajno, jeste zakonsko obezbeđivanje i usklađivanje rasta penzija sa rastom plata u javnom sektoru, redovne isplate penzija... Dugoročno gledano: samo sistemska rešenja obezbeđuju rast standarda penzionera u celini. Značaj takvih aktivnosti ne može se porebiti sa kratkoročnim beneficijama. Mi se, delujući u Koaliciji sa SPS i Jedinstvenom Srbijom, zalažemo za trajnu sigurnost penzionerske populacije, u celini, koju zastupamo na nivou cele Srbije. To će, nadam se glasači i prepoznati...

Razgovarala:
Milena Letić-Joveš

MUDROST JE SPAS

Razgovor sa Slobodanom Tišmom, stvaraocem, umetnikom, dobitnikom NINOVE nagrade za najbolji roman u 2011. godini (Bernardijeva soba, objavio KCNS)

Rođen 1946. u Staroj Pazovi. Studirao književnost u Novom Sadu i Beogradu. U mladosti se bavio konceptualnom umetnošću i rok muzikom. Živi u Novom Sadu.

Uredniku "Budilnika" zanimljiv, kao sagovornik, ne samo zbog lovora venca kojim je ovenčao svoje književno delo, već i zbog sličnosti u onom delu stvaralačkog bića koje remeti klasično pripovedanje, ne uspostavljajući granicu između doživljaja i događaja, lirskog i epskog, afirmišući višeslojevitost fabule kroz poetiku koju (u Slobodanovom slučaju) opisaje kao "kantatu koja se raspričava".

"Bernardijeva soba", najbolji roman objavljen u 2011. jeste prozno-poetski tekst i njegove refleksije treba doživeti.

Kada se tome dodaju i profesionalne aktivnosti (S. Tišma bio je dugogodišnji saradnik na Novosadskoj televiziji, u emisijama „Kulturni magazin“, „Videopis“ i „Sazvežde knjiga“) te zanimljivost da je svoju prvu knjigu objavio, tek kada je napunio 49 godina, lako ćete razumeti osećanje zadovoljstva, što sam u prilici da objavim razgovor sa Slobodanom Tišmom. I sa čitaocima „Budilnika“ podelim razmišljanja stvaraoca o dobu koje nazivamo starost. Verujem da neću izneveriti očekivanja i interes čitalaca.

ML: Kako se oseća čovek koji najveće književno priznanje dobije u sedmoj deceniji života?

ST: **Osećam se dosta dobro, zanimljivo je iskustvo. Možda je i bolje što ono nije došlo ranije. Nagrade, ako dođu rano, mogu da upropaste umetnika. Ja se sigurno neću promeniti, ostaću ono što sam bio.**

ML: Drugačije biste se ponašali da ste takvo priznanje dobili ranije?

ST: Pa, verovatno. Teško je sada reći kako bih se osećao, da sam tu nagradu dobio sa četrdesetak godina. Znam da bi se moj otac veoma obradovao, on me je uvek podržavao u mojim literarnim nastojanjima. Nažalost nije živ već 30 godina. Ja sam se prozom počeo baviti veoma kasno, imao sam skoro pedeset.

ML: Žao mi je... Kada danas razmišljate o godinama, u kojima ste pokušavali afirmisati vlastiti muzički izraz, postati originalan i autentičan stvaralač, mislite li i o mladosti, kao o vremenu koje bespovratno prolazi u uzaludnom nastojanju da se dokažemo?

ST: **Mladost je doba kada nas životne sile poteraju da otkrijemo i uobličimo sopstvenu individualnost. To je veoma bitno da na vreme uočimo, jer od toga zavisi kojim pravcem će ići naš život. Prema tome nemamo vremena za gubljenje. Treba otkriti pravu vokaciju, imati odgovor. Sećam se dosta mladih ljudi koje je vrteo taj vrtlog, koji su svašta pokušavali i do kraja nestali, jednostavno, izbledeli su. Ja sam imao sličan problem, svašta sam pokušavao, ali to je ipak dalo nakakav rezultat.**

ML: Šta je, zapravo, mladost?

ST: **Mladost je, u nekom smislu, neprolazna, to proleće života. Svaki čovek pokušava to da sačuva, u sebi, tu svežinu. Postoje ljudi koji nisu imali mladost, nisu nikada bili mlađi, bilo sticajem spoljašnjih faktora ili nekim psihološkim određenjem. To su mlađi starci, starmalost, previše su mudri za to životno doba, što nije ništa loše. Primeri: Artur Rembo, Lotreamon. Njihova je sudbina teška, ali njenu težinu mogu da osete i drugi, mogu da čitaju njihovu književnost i to je dragoceno.**

ML: Stvaralaštvo je prednost u svim dobima... Ako bismo mladost poredili sa starošću, mislim da bi poredbeni faktori dokazali da smo nepovratni gubitnici. Kako izbeći taj osećaj gubitka?

ST: Starost nije laka, to je jasno svima. Ali ne mora biti čist gubitak. Zavisi koliko je čovek ulagao u svoju budućnost tokom svog života, da li je sazrevao? Ako se u starosti dođe do mudrosti, to je puno, zapravo, to je ono pravo, to su srečni ljudi. Nažalost njih nema mnogo. Najveći problem starosti je usamljenost, stari ljudi nisu nikome potrebni, ne proizvode višak vrednosti. Izlaz je, možda i u religioznosti, ali iskreno, zapravo, u religioznom osećanju. Religioznost je rešenje i za usamljenost.

ML: Kako izbeći strahove koji prate čoveka, u zlatnom dobu života?

ST: Starost se mora prihvati, treba biti spreman za "doživljaj starosti", a ne bežati od nečega od čega se ne može pobeti. Ako prihvatimo prirodu sa svim njenim zakonitostima, onda ne bi trebalo da imamo problema. Kaže se: Mladost, ludost! A ko istraje u ludosti, postaće mudar. Mudrost je spas.

ML: Umetnici, posebno muškarci, izlaz traže u mlađom telu...neretko čemo pročitati kako se neki slikar, književnik ili estradna zvezda, venčala sa partnerkom mlađom nekoliko decenija. Mislite li da se tako može sačuvati inspiracija i odbraniti od osećanja koja nas prate, čineći nas večnim gubitnicima?

ST: Ne verujem. Biološki to nije opravdano. Iako, ljubav je nešto više od fiziologije, tako da ne moramo uvek uvažavati pravilo da muškarac ne bi trebao da bude stariji više od šest godina. Čulna ljubav je, pak generacijska stvar: svako kršenje tog pravila vodi nas korak bliže ka smrti. Setimo se Manove knjige "Smrt u Veneciji".

ML: Svi časopisi su preplavljeni slikama mlađih lica i mlađih tela, recepata za lepotu i vitak stas, ali nigde ne možemo pronaći recepte o tome kako biti srećan, a biti star?! Primećujem da ste Vi čovek, kojem godine (66) ne smetaju da svakog dana obide majku, u Domu penzionera „Bistrica“ na Novom naselju, a potom stigne na sve zakazane promocije, proda 10 000 primeraka nagrađene knjige, da voli suprugu, sina... Vaša majka je vedra i vesela starica, koju ću pamtiti po priјatnom osmehu... Negde ste sakrili recept?

ST: To u časopisima: to su zapravo recepti za "besmrtnost", strah od smrti ih goni da vežbaju, da neprestano neguju svoje telo. Ljude srednjih godina naročito interesuju takve preporuke, makar da su iluzorne i ne daju nikakvo realno rešenje za njihove podsvesne želje. Oni, uglavnom, ne žele da slušaju bilo šta o starenju. Pošto oni čine veliku većinu, koja čita časopise, to je onda presudno zašto u njima nema preporuka o tome kako biti srećan u starosti. Opet ponavljam: Sreća je u mudrosti, u teoretišanju, teorija nas nikada neće ostaviti na cedilu, za razliku od života, zapravo, životnih snaga. "Zeleno je stablo teorije, sivo je stablo života", kako reče veliki ruski filozof Nikolaj Berdajev. A stari ljudi su uvek mudriji od mlađih. Moja mama uveseljava osoblje stalnim recitovanjem pesmica, koje je naučila još kao dete, a te pesmice su prepune mudrosti, a samim tim i veselja.

ML: Savet za osmeh, te dobar i čvrst korak u „zlatnom dobu“?

ST: Kada se stupi u "zlatno doba" kasno je za bilo kakav savet, treba biti toga svestan na vreme. I sazreti... Ako ste zakasnili, ako niste "sazreli", postoji još jedna, poslednja mogućnost da se obratite iskreno Bogu u vama samima, dakle, nije u pitanju nikakva konfesionalnost, nikakva zvanična religija, nego vaš individualni Bog. Možda ćete dobiti odgovor, a to nije malo. Pojava Boga je mudrost na prečac, odjednom, instant.

ML: Šta Vam se dopada u Gerontološkom centru „Novi Sad“

ST: Sestre su dobre, požrtvovane. Dopada mi se što ima dosta prostora, volim da sedim sa mamom u erkeru iz stepeništa i da malo popričamo, da ona tu popije kafu i pojede kolač...

Zahvalna Slobodanu Tišmi i njegovo majci Nadi za vreme koje su posvetili čitaocima "Budilnika" odlazim razmišljajući o sazrevanju. Sazrevanje je proces. A zaboravljanje koraka u starost, čini se tako lakim...

Uskršnji praznici teraju me da se iskreno obratim Bogu u samoj sebi. Možda dobijem odgovor. A to nije malo.

**Razgovarala
Milena Letić-Joveš**

Kad čitamo Tišmu, kao da smo opjeni – samo klizimo...

I ova knjiga, kao i prethodna *Quattro stagione*, ima „rezime“ ili kratak sadržaj u poslednjem poglavlju, koji je namenjen „nestrpljivima“ (odnosno onima koji čine većinu u 21. veku – koji žure da se bave biznisom, ili svojim opsesijama, ili mehaničkim navikama, pa umetnost konzumiraju u instant obliku i tako ne dobijaju ništa).

Junak Pišta nalazi se van sistema (kao i drugi Tišmini glavni junaci). Nedelatan je, ceo život se nalazi unutra, u njegovoј glavi. Ima jaku potrebu da bude stalno nadahnut, to ga vozi.

Roman *Bernardijeva soba* predstavlja i neku vrstu nežne pobune protiv knjiga koje su se ustalile, na koje se publika privikla, a koje ne donose ništa novo.

Citat iz romana:

„SUVI tvrdi predmeti su jasno definisani, odeljeni jedni od drugih, ali vlažnost poništava granice i predmeti se mešaju, prelaze jedan u drugi, predmeti gube svoj identitet, što je zabrinjavajuće. Isti je slučaj i sa ljudskim individuama. Zato se valjda plašimo preterano emotivnih ljudi, bežimo od ljudskog plača kao od kuge.“ (str. 38.)

„Ali ono što je „ponašanje“, odnošenje prema drugom, to je „razmišljanje“ unutar svakog pojedinca, „ponašanje“ prema samom sebi. A da li tu može biti umerenosti, a da to ne kvalifikujemo kao samoobmanjivanje.“ (str. 23.)

Li Novak

<http://bookreviewals.blogspot.com/2011/10/bernardijeva-soba-slobodan-tisma.html>

KORISNIČKI KUTAK

VELIKA SRCA VOLE, A MALA TRAŽE DA BUDU VOLJENA

Ranoranilac. Voli život. I pogled na Dunav, na Frušku goru. Ispunjena osećanjem srećnosti, i unutrašnjeg zadovoljstva, predaje se svakom novom danu. U Domu penzionera Liman I, živi petnaest godina. Upravo je proslavila jubilej, u društvu dragih priateljica i organizatora kulturno-zabavnih aktivnosti.

Njeno ime je Margareta Krzmanović. Od milja: Greta. Volimo je, jer nije dozvolila bolesti (polineuropatiјi) da uništi vedar duh.

Rođena je u Sremskoj Mitrovici. Nakon prvog rođendana, roditelji su se preselili u Zagreb, koji mnogo voli. Potom su odlučili da se vrate u Vojvodinu. U Kamenici je provela srećno detinjstvo.

- Redosled u mom životu je pobrkan - kaže. – Prvo sam bila mama, a zatim đak... tako da smo sin i ja odrastali zajedno. Baku je zvao majčicom... školovala sam se uz rad... Šta da radite: život diktira... Volela sam umetnost, ali: završila višu ekonomsko-komercijalnu školu.

Sin Dragan (Draško) studirao je hortikulturu. Bavi se proizvodnjom cveća, u Luku, kod Titela. Uživa u svojim staklenicima i plastenicima. Bioenergijom ih greje i održava.

- Vredan je – naglašava Greta.

Greta je, više od dvanaest godina i: prabaka. Njena unuka, Tamara, ima kćerke: Katarinu i Lenku. Unuk Pavle bavi se ekologijom i zaštitom. Kao da se proteže neka genetska linija ljubavi prema prirodi.

Ona podrazumeva i ljubav prema ljudima – dodaje Greta. Ponaša se kao da nije teško bolesna. Moto njenog života, preuzet od bake:

„Ako se ne možeš pohvaliti, nemoj se ni žaliti.“

Očito je da mnogo voli ljudе. Ističe svoje zadovoljstvo smeštajem i životom u Domu.

- Idealno mesto za one koji ne mogu sami, a ne žele da smetaju svojoj deci. Hvala bogu što postoje ovakve ustanove - kaže.

U šezdeset i osmoj doživelia je veliku ljubav. Upravo ovde, u Domu penzionera, na Limanu I.

Pomogao joj je da se preseli u sobu sa pogledom na Frušku goru, u kojoj i razgovaramo. Dobar je drug bio. I kavaljer, udvarač. Lepo su se slagali.

- Bio je i izuzetno muzikalan. Divno je svirao harmoniku, a u Dom je donio i sintisizer.

- Pesma nas je spojila – priča Greta.

- Koliko su važne godine za jedno tako lepo osećanje?

- Ljubav ne bira godine i nikada ne znaš kad stiže! Jednostavno se desi! Osoba kojoj se to dešava i sama bude zatečena....

- Pričajte - molim je.

- Šta da Vam pričam?

- Kako je započelo? Kako ste uspevali pravazici teškoće?

- Upoznali smo se ovde, na muzičkoj sekciјi. Osoba sam koja voli život. Srećna sam i zadovoljna što mogu da gledam u nebo, u šumu... u svaku stvar i svako biće gledam s ljubavlju... osećam. Mislim da je to dar božji... Da, voleti je dar božiji! Samo tako čovek može biti srećan i zadovoljan. Hranim to osećanje poezijom, čitanjem, pesmom i muzikom. To me održava. A on je lepo svirao... i pevao... pevali smo zajedno.

- Šta je važno za uspešnu ljubav... ili sreću? Pesma?

- Važno je... važno je uskladiti želje i mogućnosti. To sam naučila u ovih 25 godina bolovanja. Da bi čovek bio srećan mora uskladiti želje sa mogućnostima. Biti realan. Mogućnosti nisu neograničene. Naučila sam da maksimalno koristim ono što mi je preostalo, kao zdravstvena i duhovna mogućnost. U mozgu ne hranim misao o bolesti. Ponašam se kao da nisam bolesna i maksimalno crpm preostale mogućnosti... Srećna sam što živim... što volim sve ljudе... i šumu... i nebo... ne znam da li je to oproštaj ili zaborav, ali: uspevam razumeti i to razumevanje mi pomaže da prevaziđem nesporazume s drugim ljudima koji nisu isti, koji su različiti. U trenutku osetim bol, ali: prevaziđem i prihvatom.

- Kako biste definisali ljubav?

- Ljubav je... ljubav je osećaj blaženstva, ustreptalosti, osećanje davanja i bliskosti, ispunjena duša i srce... Doživela sam to i stvarno sam srećna zbog toga! Žao mi je ljudi koji nisu voleli. Oni, u stvari, nisu doživeli ništa lepo... Velika je filozofija život... velika...

Razgovarala:
Milena Letić-Joveš

Posle nekog vremena
Naučiš suptilnu razliku

Između držati se za ruke i okovati svoju dušu u lance

I naučiš da

Ljubav ne znači oslanjati se na nekoga

I da imati društvo ne znači sigurnost

I počinješ da učiš

Da poljupci nisu ugovori, a i pokloni nisu obećanja

I počinješ da prihvataš svoje poraze

Sa podignutom glavom, očima koje gledaju napred

Sa lepotom žene, a ne sa tugom deteta

I naučiš da stvaraš svoje puteve iz ovog trenutka

Jer sutrašnjica je suviše neizvesna za planove

A budućnost, ponekad, propane nasred puta.

Posle nekog vremena naučiš

Da i Sunce isprži, ako tražiš suviše mnogo

Tako sadiš svoju sopstvenu baštu

Ulepšavaš svoju sopstvenu dušu

Umesto da čekaš da ti neko donese cveće

I naučiš da stvarno možeš da izdržiš

I da si stvarno jaka

I da imaš svoju vrednost

I naučiš, da čak i sa do viđenja, ti učiš!

SUDOKU

VAPAJ SRCA

U mislima mojim on je
Zauzeo glavno mesto,
Razum mi pomutio
I u rani srca nest'o.

Krijem očaj vešto
I žudnja se taji
Samo suza izdaje
Sad u oku sjaji.

S njime samo može
Bol da se prebrodi
Samo njegov zagrljaj
Srcu može da ugodi.

Prestale bi žudnje moje
Jedne noći i u trenu
Kad bih glavu naslonila
U zagrljaj topli njemu.

U očima prestala bi
Gorka suza da se blista,
Dok bi osvit zore rane
Izbrisao tužne dane.

Čemu žudnja, očaj samo
Vapaj srcu ne pomaže
Ponos me osvojio
Kako srce da mu kaže?

Dobrinka Obrovski - Kragić
(iz knjige *Dodir leptira*)

				3			2	
		7				8		
3			7			1		9
		1			3			7
	3		8	5			4	2
4		8			2			
8	1		3	2		5		
2		6		1	9	4		
		4		6	2	9		

				4	2		6	
	2	6		7			8	
7					1	9	4	
		1		6	8	2		
2				9	5	4		
3		9		2		8	5	6
	5			1	9	7	2	
		7		5	3	6	9	1
	1		2					

9	1	4	2	7	6	5	3	8
8	2	7	4	5	3	6	9	1
6	5	3	8	1	9	7	2	4
3	7	9	1	2	4	8	5	6
2	6	8	7	9	5	4	1	3
5	4	1	3	6	8	2	7	9
7	3	6	5	8	1	9	4	2
4	9	2	6	3	7	1	8	5
1	8	5	9	4	2	3	6	7

SUDOKU REŠENJA:

Moja ljubavi, digla si
me toliko visoko da i
kad bih pao - do zemlje
bih se naživeo.

Matija Bećković

Ja ne verujem
u Boga. Znam
da On postoji.

K.G.Jung

Ljubav je kao rat:
započinješ kada
želiš, a boj napuštaš
kada iznemogneš.

Balzak

Naše telo
može da uradi
samo ono u
šta naš mozak
veruje.

Velika srca
vole, mala traže
da budu voljena.

Tagore

Ljubav nije čudo,
ali čini čuda.

U ljubavi ste
nastali, u ljubavi
cvetajte.

Šiler

Vi morate upoznati
zemaljsko da bi ste ga
ljubili, a božansko se
mora ljubiti da bi se
upoznalo.

Blez Paskal

„Ništa ne može stati nasuprot
urođenom čovekovom očajanju,
osim ideja o Bogu...
Iluzija ili istina, Bog hrišćanski,
princip nematerijalistički i
moralni, to je nesumnjivo nešto
najviše za šta se čovek može
da uhvati u času kad ga tlo pod
nogama izneveri....“

J. Dučić

Verujmo u
nemoguće sve
dok nemogućnosti
ne postanu
mogućnosti, a
potom i stvarnosti.

Gde se ljubav
useli - tu se
pamet iseli.

Logan

Ono što deli ljudе na
one koji su po navici
vedri i optimistični
i one koji su stalno
jadni, jeste način na
koji oni interpretiraju
i doživljavaju životne
okolnosti.

Robin Šarma

Bog je jedino
biće, koje da bi
vladalo ne mora
čak ni da postoji.

Bodler

Tajnu carevu
dobro je čuvati, a
dela Božija slavno
je objavljivati.

Rafaela

KULTURNA DEŠAVANJA U KLUBOVIMA

Februar i mart protekli su u znaku mašte i kreativnosti naših članova Klubova .Praznici, kao što su poklade i 8.mart, dobili su nov šarm zahvaljujući širini inovacija.

Praznik poklade su na originalan način ispratili članovi kluba „Vladimir Nazor“ iz Petrovaradina. Priredili su maskenbal osamnaestog februara u restoranu „Oaza“ gde je prisutno bilo 95 penzionera. Program je vodila Nada Perinović, organizatorka aktivnosti u klubu. Organizovano je i takmičenje za izbor najoriginalnije maske na kom je učestvovalo 14 takmičara. Prvo mesto osvojila je **Mara Vasiljević** sa maskom ciganke, drugo **Marija Arar** sa maskom dame sa kamelijama i treće mesto osvojio je **Ljubomir Popović** sa maskom gusara. Žiri je bio tročlan i izabran je iz publike. Nagrade su podelile Mira Lukač, zamenica predsednika kluba, u ime kluba „Vladimir Nazor“ i Ružica Rajić, organizatorka kulturnih aktivnosti u Klubovima, u ime Gerontološkog centra „Novi Sad“.

Ceo tok aktivnosti snimala je RTV Vojvodina, a emitovano je u emisiji „Dodati život godinama“.

Međunarodni dan žena, 8. Mart obeležile su sekcija pesnika „Ljubitelji lepih reči“, Klub „Vladimir Nazor“ izložbom ručnih radova i Udruženje likovnih umetnika „Likum“.

Prvog marta članovi sekcije „Ljubitelji lepih reči“ su u Klubu „Grozda Gajšin“ prigodnim programom odali čast ženama. Svako je pročitao po dve svoje pesme posvećene ženi. Program su uveličali pevači iz KUD-a „Isidor Bajić“.

Trećeg marta Klub „Vladimir Nazor“, povodom 8.marta, priredio je izložbu ručnih radova u svom klubu. Izložbu je otvorila Nada Rakac, predsednica sekcije žena. Tradicija spojena sa spretnošću i umećem, rezultirala je dobrom posećenošću.

Šestog marta grupa entuzijasta iz Udruženja „Likum“ priredila je izložbu slika u Klubu „Grozda Gajšin“. Predstavljene su likovne asocijacije na temu Dana žena. Slike je izložilo 30 slikarki i slikara, a svaki autor je po sopstvenom izboru odabrao sliku koja odgovara 8.Martu. Uvodnu reč je izgovorila Mirjana Berić, socijalna radnica iz Gerontološkog centra „Novi Sad“, a izložbu je otvorila Zorka Drča, predsednica Udruženja „Likum“. O značaju ovih slikarskih radova svedoči velika posećenost: čak 75 ljudi umetnosti prisustvovalo je otvaranju izložbe koje je zabeleženo kamerom RTV Vojvodine.

Dvadeset i devetog marta Klub „Kosta Šokica“ je ugostio pesnike, članove „Ljubitelja lepih reči“. Čajanku je osmisnila Marija Jokić-Maca, članica Saveta Kluba , a njena inicijativa je našla pozitivan odjem kod svih ljubitelja književnosti. Pored odlične ideje koju je sprovela u delo, zaslužna je i za posluženje gostiju i domaćina. Preplitale su se tu razne teme od ljubavnih i setnih, pa sve do satiričnih i duhovitih. Čitani su i stihovi pokojnih članova kluba , čime je još jednom dokazano da je umetnost ta koja čuva od zaborava.

Zajedničko za sve ove umetnike i stvaraoca je da ih okuplja radost stvaranja, a da je ta radost i zaista vredna svedoči trajnost njihovih umotvorina, jer po rečima našeg velikog nobelovca Andrića: "Trajno je ono što nikad ne napušta oko i dušu".

Ružica Rajić

FOTO ZAPIS

ŠTA KORISTITI KOD NEVOLJNOG MOKRENJA?

**Sim
Bex**

021/422-560
47-24-580
Vojvode Bojovica 4
21000 Novi Sad
e-mail: simbex@eunet.rs

BESPLATNI INFO TELEFON
0800 322-560

